

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Szwecya i Norwegia. — Rosya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Zaraza bydła.)

Lwów, 3. grudnia. Według raportów otrzymanych w drugiej połowie zeszłego miesiąca wybuchła na nowo w tym kraju koronnym zaraza na bydło, a mianowicie: w Mołotowie, Bukawinie, Załanowie i Dymikłowie obwodu brzeżańskiego, w Brzezynie obwodu stryjskiego, w Beduarowie obwodu stanisławowskiego, w Srokach obwodu tarnopolskiego i w Bileczy obwodu czortkowskiego.

Zaraza pojawiła się więc w 20 miejscach w ogóle, a w szczególności wydarzyło się wypadków takich: 2 w obwodzie sanockim, 3 w stryjskim, 7 w brzeżańskim, 5 w stanisławowskim, a po jedynemu w obwodzie złoczowskim, tarnopolskim i czortkowskim.

W ośmiu z tych miejsc nie ma już żadnego bydła chorego, gdy tymczasem w innych 12 miejscach wynosi według raportów najnowszych stan bydła chorego sztuk 67.

Od czasu ostatniego wybuchu zarazy zapadło w odnoszących się 20 miejscach z ogólną liczbą bydła rogatego 7902 sztuk — w rozmaitych 74 oborach 476 sztuk, z których wyzdrowiało 47, odeszło 334, zabito 28, a 67 pozostało jeszcze w kuracji.

(Mianowania. — Regulacya w komisjach indemnizacyjnych. — Losowanie obligacji dawniejszego długu państwa. — Komisya budownicza wiedeńska.)

Wiedeń, 2. grudnia. Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższem pismem własnoręcznym z 27. listopada r. b. wiceprezydenta dawniejszego namiestnictwa lombardzkiego, Ernesta barona *Kellersperga* transferować na opróżnioną posadę wiceprezydenta przy namiestnictwie w Czechach, a radcę nadwornego Karola *Mosch* mianować najlaskawiej wiceprezydentem, tudzież przełożonego obwodowego w Tarnopolu Karola *Piwockiego* radcą nadwornym we Lwowie.

— *Gazeta wiedeńska* z 30. listopada pisze:

Przeprowadzenie sprawy indemnizacyjnej, tudzież uwolnienie gruntów od ciężarów i uregulowanie, poruczono pierwotnie w szczególnych krajach koronnych i okręgach administracyjnych osobnym komisjom miejscowym, by tym sposobem zapewnić tym bardzo ważnym i trudnym czynnościom spieszne i sprężyste załatwienie, jakiego widoki tak rządu jak i mieszkańców wymagają, a czego od obarczonych różnemi czynnościami zwierzchności politycznych śród stosunków ówczesnych w chwili zupełnego przekształcenia całego ich organizmu nawet mimo najlepszych ich chęci nie można było się spodziewać.

Odtąd jednak przeprowadzono już sprawę indemnizacyjną we wszystkich częściach kraju, ukończono zupełnie likwidacyę i wydanie obligacji indemnizacyjnych z bardzo małym tylko wyjątkiem, tak że przy dalszej procedurze idzie już tylko o regularne, istnąciami instrukcyami należycie uporządkowane postępowanie urzędowe, które tak co do treści, jak i co do objętości spraw poruczone być może zwierzchnościom politycznym bez żadnego namysłu.

Taki sam stosunek zachodzi już także u komisji krajowych zajmujących się sprawą indemnizacyjną i regulacją. Również i te komisye wprowadziły wszędzie poruczoną im czynność w tok należyty, a w niektórych krajach koronnych załatwiły ją po części, tak, że i tu ustały wszelkie powody do odrębnego stanowiska wykonawczych wydziałów.

Z tego więc względu, jak niemniej i w szczerym zamiarze zaprowadzenia w wydatkach publicznych wszelkiej oszczędności, o ile tylko być to może bez uszczerbku widoków publicznych, widziało się być spowodowane ministerystwem spraw wewnętrznych do poruczenia rzeczonych czynności szczególnych odtąd politycznym zwierzchnościom krajowym, a komisye miejscowe mianowane do załatwiania spraw indemnizacyjnych i do regulacji w większych krajach koronnych poddano pod względem dyscyplinarnym zwierzchnościom obwodowym.

To rozporządzenie, które w niczem nie może zmienić i niezmienia właściwych postanowień najwyższego patentu z 11. kwietnia 1851 i z 5. lipca 1853 względem uporządkowania i administra-

cy funduszów indemnizacyjnych, tudzież względem uregulowania sprawy co do serwitutów, weszło już z zaspokojeniem w moc obowiązującą w królestwie czeskiem. Oszczędzone tym sposobem wydatki można szacować na 30.000 zł. w. a. rocznie, a kwota rzezonona przypadnie przedewszystkiem na korzyść kontrybuentów co do podatkowych dokładów w celach indemnizacyjnych.

Przeprowadzenie środka tego nastąpi i w innych krajach koronnych z takim pospiechem, na jaki tylko stosunki zezwolą.

— Dnia 1. b. m. wyciągnięto przy 310 (100 uzupełniającem) wylosowaniu dawniejszego długu państwa w moc najw. patentu z 21. marca 1818 — seryę nr. 390.

Serya ta zawiera obligacye eraryalne stanów Austrii powyżej Anizy z roku 1789 po 5% od nr. 3426 łącznie do 8758, tudzież po 4% od nr. 69486 łącznie do 70.009 w sumie kapitałowej 1,017.900 zł. i w kwocie procentowej 25.003 zł. 33 kr. według stopy niższej.

Zawarte w seryi tej szczególne numera obligacyi ogłoszone będą później w spisie osobnym.

— Rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości z 25. listopada 1859 wydano następujące polecenie:

Komisya budownicza mianowana w ministerstwie spraw wewnętrznych w moc odnoszącego się postanowienia dla c. k. miasta rezydencyonalnego i stołecznego Wiednia, z dnia 23. września 1859 (Dz. pr. p. nr. 176), rozpocząć ma urzędowanie swoje z dniem 1. grudnia r. b.

Ameryka.

(Wyroki sądowe w Hajti. — Wiadomości bieżące.)

W Haiti panował pokój zupełny. Szesnastu uczestników ostatniego sprzysiężenia rozstrzelano a proces wielu innych jeszcze jest w toku. Dotąd jeden tylko ze skazanych ulaskawiony został na karę łagodniejszą. Popularność prezydenta wzmagala się.

Do Londynu nadeszły tu wiadomości z Nowego Yorku z dnia 12. listopada. Towarzysze Browna skazani zostali na śmierć. — Trzęsienie ziemi zburzyło połowę miasta Copiapo, miasto portowe w państwie Chili o 2000 mieszkańców. Poseł państwa Chili w Peru został zamordowany.

Hiszpania.

(Utarczki z Maurami — Budżet na rok 1860. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 26. listopada. Dziennik *Patrie* umieszcza następującą depeszę prywatną: „Wczoraj, dnia 25. uderzyli Maurowie w liczbie 4000 po raz trzeci na redutę El-Serallo, lecz odparto ich ze startą. Oficerowie i żołnierze trzymali się dzielnie. Wojska przepłynęły już cieśninę morską. W Ceuta wylądowały nowe pułki.“

— O ataku wykonanym dnia 25. listopada na El-Serallo donoszą, że Maurowie cofnęli się pozostawiawszy mnóstwo poległych, straty Hiszpanów były jednak znaczniejsze, niżli poprzednie.

— *Gaceta* ogłasza zwyczajny budżet na rok 1860. Wydatki wynoszą 1887 milionów, dochody 1892 milionów realów.

Anglia.

(Nowiny dworn. — Lord Cowley odjechał do Paryża. — Wiadomości bieżące. — Ochotników ilość.)

Londyn, 29. listopada. Królowa i małżonka księcia Fryderyka Wilhelma wyjeżdżali wczoraj z zamku Windsor na krótką przejazdkę, poczem przyjmowali wizytę księcia Nemour. Książę Albert i książę Fryderyk Wilhelm wyjechali do Londynu, z kąd książę Fryderyk Wilhelm w towarzystwie kapitana Schweinitz udał się do Wolwich zwiedzić nowe zakłady urządzone na fabrykę dział Armstronga. Na obiad wrócił książę do Windzoru.

W zamku Windsor było dziś posiedzenie tajnej rady pod prezydencyą Królowy.

— Lord Cowley odjechał z powrotem do Paryża.

— Perski poseł opuści Londyn temi dniami, udając się do Brukseli.

— W jednym z artykułów o meetyngu klubu strzeleckiego w Glasgowie pisze *Daily News*:

„Upewniają wprawdzie, że możnaby bez wielkiej trudności zebrać 150.000 ochotnika do korpusów strzeleckich, lecz dziwną przy tem rzeczą, że żaden z tylu gorliwych mowców na meetyngach w całym kraju nie śmiał podać choćby tylko w przybliżeniu liczby tych, którzy rzeczywiście wstąpili do wojska. Przecież liczba ta musi być któremu z nich wiadoma. Wychodzi też „Monthly

Army List, „jak niemniej i nowe czasopismo umyślnie założone” dla podania szczególnych wiadomości w tej mierze. Po bardzo starannych rozpoznaniach trudno nam uwierzyć, by liczba tych ochotników, którzy zgłosili się rzeczywiście, wynosić miała 30.000. A gdyby tak było, to chętnie przyznamy się do myłki, i poweźmiemy wiadomość tę z największą radością. Ministerjum wojny niepowinno się ani chwili ociągać z podaniem liczby i innych szczegółów w tej mierze. Niechcemy też poniżać wartości korpusów ochotniczych, i mogą one zapewne dobrze się przysłużyć, jeśli tylko liczba ich będzie znaczniejsza i karność dobrze utrzymana. Zachodzi tylko niebezpieczeństwo, że liczbę ochotników podano wyższą, niż jest rzeczywiście, i by nieustały dalsze usiłowania co do formowania tych korpusów. Zresztą wiadomo, że „Horse Guards” (władze wojskowe) wcale nie sprzyjają tym korpusom.“

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Usposobienie umysłów. — Nowiny dworu. — Misy do Abisynii. — Okolnik ministra spraw wewnętrznych względem prasy.)

Paryż. 29. listopada. Cesarska familia zjedzie do Paryża zapewne w niedzielę albo w poniedziałek.

— P. St. Paul, prefekt w Digne mianowany został szefem gabinetu w ministerjum spraw wewnętrznych.

— Wiceadmirał Rigault de Genouilly przysłał do ogrodu botanicznego cztery słonie ułożone do służby wojennej; słonie te zdobyto na Anamitach w ostatnich potyczkach.

— Paryski korespondent dziennika *Indépendance* uważa, że lord Cowley powróciwszy z Londynu, nie udał się, jak się spodziewano, do Compiègne, lecz pozostał w Paryżu. — Cesarz i dwór mają już dnia 4. b. m. opuścić Compiègne i powrócić do stolicy.

— Pomyślnie usposobienie umysłów wzięło dziś przewagę. Podróż hrabi Cowleya sprowadziła porozumienie między Francją i Anglią. Utrzymują więc, że kongres jest niezawodny, i nie pokładają już żadnej wagi w kwestyi, czyli zapraszające depesze dziś albo jutro odejdą. Z wielką ciekawością oczekują uroczystej audyencyi, którą książę Metternich w nowym swym charakterze jako ambasador Cesarza Austrii otrzyma temi dniami w Compiègne. Domyślają się, że Cesarz będzie korzystać z tej sposobności, ażeby dać zapewnienia względem stosunków do Austrii i względem widoków powszechnej sytuacji.

— *Monitor* ogłasza, że wczoraj odbyła się rada ministeryalna w Compiègne pod prezydencją Cesarza, i że Cesarzowa była na tej naradzie obecną. Wczoraj było ostatnie polowanie w Compiègne. Dziś przedstawiają tam dramat „Petits mains” napisany przez pp. Labiche i Martin, a dnia 2. grudnia powróci dwór do Paryża. Fontainebleau nie otrzyma w tym roku wizyty cesarskiej.

— Jenerał Montauban powołany jest do Cesarza w Compiègne, aby dobrać instrukcje względem wyprawy chińskiej. Liczbę łodzi kanonierskich przeznaczonych na tę wyprawę podwyższą z 24 na 30. — Kapitan fregaty de Russel, który z polecenia francuskiego rządu udaje się do Abisynii, zawiął już według najnowszych doniesień do Massuah, i w pierwszych dniach grudnia stanie w Gondar. Angielski poseł już go wyprzedził.

— Jak donosi *Akhbar*, wkrótce będą zniesione trudności, jakie dotychczas stawiano na granicy algijskiej karawanom przychodzącym z Sudanu, i przeto ułatwi się na targowicach sudańskich handlowa konkurencja z Francją. — Bej Tunetu każe dla francuskiego konzula w pobliżu zwałisk Kartaginy nad brzegiem morza dom wystawić i wyznaczyć już na to 120.000 franków.

— Naczelnny wódz wyprawy na Chiny jenerał, Cousin de Montauban, wydał pod dniem 19. b. m. z głównej kwatery w Paryżu dzienny rozkaz, w którym wzywa wojsko ażeby ludom dowiedło swej karności, że nie są barbarzyńcami jak ich tam nazywają; dalej mówi:

„Po raz drugi połączy się Wasza chorągiew z angielską a to połączenie będzie rękojmią zwycięstwa jak przymierze obudwu narodów jest rękojmią pokoju dla całego świata. Powołanie, którego dopełnić macie, jest wielkie i piękne; a skutek zapewniony jest Waszem przywiązaniem do Cesarza i Francji. Kiedyś, gdy wrócicie do rodzinnego kraju, śmiało będziecie mogli powiedzieć Waszym współobywatelom, że pod narodową chorągwią walczyliście w okolicach do których wysłać swoje legiony nieprzypadło na myśl nawet nieśmiertelnemu Rzymowi w czasie najświetniejszej jego epoki.

Jego Mość Cesarz zaszczycając mię naczelnem dowództwem nad Wami złać raczył na mnie wysoką łaskę, za którą niezmogłbym więcej przekonać go o mojej wdzięczności, jak staraniem z największą troskliwością o zaspokojenie wszystkich Waszych potrzeb.

Oby prędko nadszedł dzień walki, a Wy liczyć możecie! na mnie jak ja liczę na Was; zwycięstwo nasze zapewnimy hasłem: Niech żyje Cesarz! Niech żyje Francja!”

W głównej kwatery w Paryżu dnia 19. listopada 1859 r.“

Ponownie w angielskich dziennikach nadmieniany okolnik p. Billault do prefektów, w którym zaleca im nakłonić dzienniki, ażeby z większym umiarkowaniem pisały o Anglii, podaje teraz *Times* w francuskim języku. Okolnik opiewa:

„Minister spraw wewnętrznych do pp. Prefektów. Paryż, 12. listopada.

Niektóre w Paryżu i departementach wychodzące dzienniki piszą od niejakiego czasu o Anglii z obrazą i w sposób godny ubolewania.

Polemika tego rodzaju pociąga za sobą nie tylko to zło, że niepokoi sprawy i wzburza publiczną opinię, ale oraz przyczynia się do nienawiści i nienawiści, które wykładają namietnie pewne organa prasy angielskiej.

Jeżeli w ten sposób wiodą spór dzienniki, które zwykle stają w obronie polityki Cesarza, tedy czynią zato rząd odpowiedzialnym za granicą.

Dzienniki zatem, na które administracja wywierać może swój wpływ, koniecznie należy wezwać do większej ostrożności. Rozumie się samo przez się, że jakkolwiek użytecznym jest zbijać fałszywe i protestować przeciw oszczerstwom i niesłusznościom; jednak stając w obronie prawa i zamiarów Francji, co jest obowiązkiem prasy, łatwo jest szanować tkliwość wielkiego narodu, i utrzymywać dobre stosunki obudwu narodów.

Prefektowie zatem wpływać powinni na dzienniki i publiczną opinię w sposób, który godność Cesarskiej polityki jedna z sprawami naszych przymierzy i utrzymaniem pokoju.

Co do dzienników opozycyjnych wówczas tylko powinnością na nie powstawać, gdy zanadto wyraźnie sprzeciwiają się opinii rządu. W takim razie jednak, niezwłocznie powinno się o tem donieść ministrowi spraw wewnętrznych.

Na teraz ograniczą się pp. prefektowie na tem, że niniejszy okolnik poufnie zakomunikują dziennikom.“

— Dnia 23. listopada odplynęły z Lugdunu, jak donosi tamtejsza *Gazette*, dwa bataliony 101 i 102 pułku liniowego do Chin. Stan czynny tych batalionów powiększono bez oficerów na 800 ludzi. Kapralów powiększono w każdej kompanii z 3 na 12, a sierżantów i oficerów z 4 na 6. — Fregata *Vengeance* opuści dziś Lorient i odplynę do Hongkongu w 400 ludzi piechoty okrętowej. Wczoraj spuszczone z warsztatu w Murillon pokrytą blachą fregatę „La Gloire.“

Szwajcarya.

(Pensye pułkom szwajcarskim wyznaczone.)

Okolnikiem z dnia 12. b. m. ogłasza związkowa rada kantonów dekret Króla Neapolitańskiego o uregulowaniu stosunku pensyi dla pułków niedawno rozwiązanych. Strata jaką neapolitańska armia poniosła z rozwiązania szwajcarskich pułków ani się czuć daje.

Układy między papieskim nuncyuszem a rządem kantonu Bünden względem klasztoru Dissentes nie doprowadziły do żadnego rezultatu.

Włochy.

(Etat armii włoskiej. — Reformy rzymskie — Piemontka ustawa w Romanii. — Legacja angielska w Turynie. — Traktat z Francją wydawania zbrodniarzy. — Brewe papieskie do Biskupa w Bergamo.)

Florenca, 24. listopada. Według *Corr. merc.* z 23. liczy armia Włoch środkowych obecnie 12 brygad piechoty, to znaczy 24 pułków, 12 batalionów strzelców, 4 pułki kawalerji, 10 baterji polnych i 3 bataliony korpusu inżynierów. Dywizya Toskana organizuje 11.806, uorganizowanych jest 10.000, w ogóle 22.806 ludzi. — Dywizya Mezzacapo liczy 5504; dywizya Roselli 6062 ludzi. — Brygada Modena 2576 ludzi. — Brygada Reggio 2997 ludzi. — Brygada Parma 2453 ludzi. — Pierwszy batalion strzelców 567, drugi batalion 572, trzeci batalion 750. Modeńska artylerya 304, pułk huzarów 1081 ludzi. — Rezerwa w Bononii liczy 1800, w ogóle 50.805 ludzi. Nieobecnych liczy 2785; obecnych pod bronią 48.020 ludzi. Do wiosny spodziewają się mieć pod bronią 60.000 żołnierzy o 12 baterjach polnych.

— *Giornale di Roma* pisze: „Wiele dzienników prawi o koncesjach czyli reformach, jak się wyrażają, które Ojciec święty dać zamierza swoim poddanym; przy tej sposobności dopuszczają się w swoich podaniach czasami przesady albo z umysłu złośliwych dwuznaczności.“

— Faryni zapowiedział w Romanii piemontką ustawę, która znosi przywileje duchownego trybunału, i duchowne prawo nietykalności i schronienia.

— Angielski rząd wyniósł swoje legację przy turyńskim dworze, która dotąd była ambasadą drugiej tylko klasy na ambasadę pierwszego rzędu.

— *Giornale di Roma* ogłasza traktat zawarty między Francją i państwem kościelnym względem obopólnego wydawania zbrodniarzy. Akt ratyfikacji datowany jest z Rzymu z dnia 19go lipca 1859 r.

— J. Ś. Papież wydał z powodu zdrożności, jakiej pewna część ludności w Bergamo dopuściła się dnia 3. września r. b. w obec biskupa tamtejszego, następujące „brewe“ do tegoż biskupa:

Papież Pius IX.

Czcigodny Bracie, pozdrowienie i błogosławieństwo apostolskie. Do wielkich i tak już przykrości, jakie ponosimy, przyłączył się jeszcze i ciężki smutek z powodu powziętej wiadomości o tym zdrożnym postępku, jakiego dopuszczono się przeciw Tobie, czcigodny Bracie i przeciw powadze kościelnej dnia trzeciego września. Dowiedzieliśmy się o tym smutnym i karygodnym wypadku wprzód jeszcze, nim pismo Twoje w tej mierze do rąk Naszych doszło. Serdeczną boleść Naszą zlagodziło jednak znacznie Twoje postępowanie ogłędne i niezachwiane, które wcale pochwalamy. Zachęcamy Cię też, byś ukrzepiony łaską Bożą w urzędowaniu Twojem dopełniał i nadal śród tego zamętu i takiej niezbożności czasów teraźniejszych obowiązki Twoje usilnie, ogłędnie i gorliwie, tudzież byś wytrwale stawał w obronie sprawy Bożej i jego kościoła świę-

tego, pracował nad zbawieniem i ocaleniem trzody Twojej, i broni ich przeciw liczny zbrodniczym podstępom i zabiegom ludzi chytrych i fałszywych. Bądź zresztą przekonany, że jesteśmy z wielką życzliwością dla Ciebie, i pragniemy Bracie czcigodny, by rękojmią tego było Ci błogosławieństwo apostołskie, które zlewamy na Ciebie i na wszystkich duchownych i świeckich kościoła powierzonego Twemu nadzorowi.

Dan w Rzymie, 3. października 1859 w XIV. roku naszego pontyfikatu.

Papież Pius IX.

Niemce.

(Zmiana w ministerjum wojny w Berlinie. — Kodex karny w Bawaryi. — Zajęcie między Prusami a Hessen-Kassel.)

Neue Pr. Ztg. pisze:

Minister wojny, generał piechoty, Bonin, uwolniony na własne żądanie z swojego urzędu, mianowany został komenderującym generałem VIII. korpusu armii. Tymczasową administrację ministerjum wojny poruczono Jego Mości księciu Hohenzollern - Sigmaringen. Zdaje się, że wystąpienie generała Bonin nastąpiło z powodu nieporozumienia co do zdania względem organizacji armii.

Oficerowie i radcy ministerjalni pożegnali się już z swoim dotychczasowym szefem.

Bawarya. Według doniesień *Allg. Ztg.* ukończone będzie z końcem roku tego przerobienie policyjnego kodexu karnego w ministerstwie sprawiedliwości, i tego też jeszcze roku mogą być wygotowane projekta i przedłożone do potwierdzenia królewskiego.

Kasseler Zeitung pisze, że królewsko-pruski poseł Sydów wyjechał z Kassel do Berlina dnia 25. b. m.

Neue Pr. Ztg. dodaje w tym względzie:

„Pruski poseł przy dworze elektoratu heskiego p. Sydów opuścił Kassel przed kilką dniami za urlopem na czas nieograniczony, gdy poseł elektoratu heskiego przy pruskim dworze, pan Wilkens Hohenau, dawniej już wyjechał z Berlina do Drezna, gdzie także jest zawierzynielony. Jestto następstwem nieporozumienia między Prusami a rządem elektoratu heskiego; formalne odwołanie obustronnych posłów jednak dotąd jeszcze nie nastąpiło.“

Dania.

(Zamknięcie posiedzeń rady państwa. — Ministerjum pozostaje.)

Kopenhaga, 24go listopada. Rada państwa dziś zakończyła swoje posiedzenia. Wniosek względem wykluczenia Thomsen-Oldenswortha z rady państwa został odrzucony, gdyż wielu członków nie chciało głosować.

Królewski reskrypt nakazuje ministrom zajmować się dalej sprawami państwa aż do nowego składu gabinetu.

Szwecya i Norwegia.

(Rewizya związku z Norwegią.)

Dawniejszą wiadomość z Sztokholmu należy w ten sposób uzupełnić, że propozycja hrabi Ankarsvard'a dąży nietylko do uchylenia unii Szwecyi z Norwegią, lecz także i do rewizji dokumentu, którym utwierdzono stosunki unii, a co już dawniej było przedmiotem obrad komisji, której prace nieodniosły jednak skutku pożądanego.

Rosya.

(Reformy w administracji.)

Petersburg, 17. listopada. „Chcąc podnieść kredyt krajowy, na co rząd całą swoją uwagę teraz zwrócił, wymaga koniecznie zaprowadzenia ksiąg hipotekarnych. Projekt jest już ułożony i spodziewają się, że wkrótce nastąpi zaprowadzenie. Oraz słychać, że projekt regulaminu bankructwa jest już gotowy i że przeciwnie jak było dotąd, więcej broni wierzyciela niż dłużnika. W uzupełnieniu tych środków ku podniesieniu naszego krajowego kredytu, przytoczyć musimy jeszcze dwa ważne środki: uprawnienie każdej prywatnej osoby do wystawiania weksłów, (co także pomnoży dochody korony, osobiście, jeżeli weksłowy podatek do tego stopnia zostanie niższy, że ustana istniejące nadużycia w płaceniu weksłów) i zaprowadzenie publicznego postępowania sądowego w sprawach śledztwa wszelkiego rodzaju. Utrzymują, że wszystkie te kwestye w naszym prawodawstwie zostaną poruszone, i bez wątpienia rozstrzygnięte stosownie do nowych wymagań naszego społeczeństwa i stosownie do tegoczesnych życzeń rządu państwa. Mówią także o bliskim ukończeniu rewizji przepisów rządowych przy nadawaniu przywilejów.“

Turcya.

(Wywód sprawy spiskowych.)

Z wiadomego już wyvodu słownego w sprawie sprzysiężenia z 17. września podajemy tu dalsze szczegóły:

„Sprzysiężeni przygotowali wszystko, co tylko mogli, by zająć swój utatwić, a chcąc wciągnąć do tej sprawy i łatwowiedali, rozgłaszali kłamstwa wierutne. I tak między innymi opowiadali, że do związku ich należy już kilka tysięcy osób, znaczna liczba ulemów, tudzież niektórzy ministrowie i generałowie. Słowem używali wszelkich środków dla dopięcia celu swojego, a według własnych ich wyznań złożonych podczas śledztwa gotowi byli targnąć się zbrojną ręką nietylko na życie niektórych ministrów, lecz także i samego Sultana, którego niech Bóg zachowa. Zamierzona

ta zbrodnia świadczy o wielkiem zepsuciu i przewrotności spiskowych.

Kłęsk i niebezpieczeństw, jakie mogły wyniknąć z tego powstania dla religii i państwa, niepodobna ani przewidzieć, ani obliczyć. A że nieudanie się tego projektu zbrodniczego, do wykonania którego wszystko już było przysposobione, zawdzięczyć należy tylko wczesnemu odkryciu niektórych szczegółów w tej mierze. przeto nikt temu niezaprzeczy, że wyrok śmierci wydany na głównych sprawców jest słuszny i sprawiedliwy.

Lecz gdy wina szczególnych nie jest równa i jednaka, tudzież wzięwszy na uwagę, że szeik Achmet jest głównym sprawcą spisku, a Hussein Basza, Dzawer Basza, Arif Bej i Rassym Bej zajmowali się organizacją sprzysiężenia, tudzież że wielu innych wzięło większy lub mniejszy udział w tej sprawie, przeto winnych wypadałoby odróżnić i podzielić na cztery kategorie.

Niektórzy też obwinieni mają niedostateczną tylko wiadomość o tym spisku i jego zamiarach, więc też wypadało ich od wszelkiego oskarżenia i kary uwolnić.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 30. listopada. Wczoraj było jeneralne zgromadzenie austriackiego Lloyd'a. Dywidenda akcyi oznaczona będzie dopiero po zamknięciu rachunków z roku 1859, poczem nastąpi wypłata procentów.

Paryz, 1. grudnia. Jak donosi *Monitor*, mianowany został prefekt policyi w Paryżu jeneralnym dyrektorem władz bezpieczeństwa we Francyi pod zwierzchnictwem ministerjum spraw wewnętrznych. — *Constitutionnel* zapewnia, że zajęcie pod Tangierem przesadzono. — Tylko jedna fregata odpowiedziała silnie na zaczepkę, a wszystko wynikło z nieporozumienia. — Księżna Leuchtenberg odjechała dziś do Nissy.

Londyn, 30. listopada. Urzędowa *London Gazette* ogłasza zwołanie parlamentu na dzień 24. stycznia.

Londyn, 1. grudnia. Dzisiejsza *Times* pragnie, ażeby lord Palmerston sam zastępował Anglię na kongresie, sądząc, że lordowie Stratford, Granville i Cowley niebyliby dostateczni.

Turyń, 28. listopada. Dziennik urzędowy ogłasza nowy regulamin sądowy. — Dziennikowi *Opinione* donoszą z Desenzano o szkaradnej bójce między konduktorami lombardo-weneckiej kolei żelaznej i ludnością tamtejszą. — Desambrois mianowany został prezydentem rady państwa, exdelegaci z Medyolanu, Bellati i Maggi, gubernatorami w Cuneo i Annecy, a Rebandengo wicegubernatorem Medyolanu.

Medyolan, 28. listopada. Liczba wpisanych tu wyborców wynosi do 10.000.

Modena, 25. listopada. Bouncompagni przybiera tytuł jeneralnego gubernatora i obejmuje korespondencyę i reprezentacyę na zewnątrz. Jemu podlegać będą Farini i Ricasoli.

Bononia, 25. listopada. Farini zaprowadził ustawę sardyńską względem wydalenia Jezuitów; ich dobra przejdą pod świecką administracyę.

Berlin, 30. listopada. *Staatsanzeiger* potwierdza, że minister wojny Bonin otrzymał na własne żądanie dymisyę. Książę Hohenzollern obejmuje tymczasowo tę tekę, a Bonin mianowany został komenderującym generałem ósmego korpusu armii.

Kopenhaga, 2. grudnia. Panu Rottwitt niepowiodło się złożyć nowe ministerjum, i pojechał wczoraj w towarzystwie radcy Westerholz do Frederiksburgu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. grudnia.

Hotel rosyjski: PP. Sternberg Otto, ces. ros. kapitan, z Drezna. — Koszelski Lud., kurator honorowy na Podolu, z Krakowa. — Wolański Erazm, z Czarnokonic — Kruzer Karol, z Krakowa.

Hotel europejski: Jaruntowski Jan, z Hermanowiec. — Brenner Wład. z Sambora.

Hotel Langa: JO. ks. Ples Hans Hochberg de Fürstenstein, z Nadwórny. — Schöneck Aug. i Gontard Hen., c. k. majorowie, z Gródka. — Villaume Fran., c. k. porucznik, i Herz Wilh., c. k. podporucznik, z Wiednia.

Pod kolej żelazną: Jaworski Mik., z Kobelnicy ruskiej. Zjazd podolski nr. 509 $\frac{1}{2}$: Karniewski Woj., z Zawdziza. — Smalawski Fel., z Uherzec.

Dnia 4. grudnia.

Hotel rosyjski: Hr. Golejewski Adam, z Hryniowiec.

Hotel europejski: Konaszewski Stan., z Kutyszcz.

Hotel angielski: Soroczyński Rom., z Choronowa. — Torosiewicz Mich., z Peltwy. — Giżewski Józef, c. k. rotmistrz pens., ze Stryja.

Pod kolej żelazną: Kalita Karol, c. k. porucznik, z Belza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. grudnia.

Hr. Kalinowski Wład., do Bakowiec. — Urbański Rud., do Dobrzana. — Małachowski Zyg., do Toustoluga. — Zagórski Miecz., do Podbuża. — Biliński Wik., z Romanówki. — Złocki Wik., do Myszkwieć. — Rubeżyński Maurycy, do Uherzec. — Polański Nar., do Batli. — Waszkiewicz Teod., do Bilki. — Starzyński Boj., do Derewni. — Waygart Wal., adwokat krajowy, do Przemyśla.

Dnia 4. grudnia.

PP. Br. Bonarski Emil, do Podhorzec. — Marmorosz Józef, do Kamionki wołoskiej. — Soroczyński Fel., do Brusna. — Dominikowski Kaj, do Lokiecia. — Nerz Wilh., c. k. podporucznik, do Czerniowiec. — Noel Adam, do Suchnowa. — Sternberg Otto, ces. ros. kapitan, do Odessy. — Jaworski Jan, kanonik, do Stryja. — Strzelecki Bron., do Piuhowa. — Kiss Stan., c. k. porucznik, do Wiednia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	322.62	+ 0.2°	77.8	póln.-zach. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	323.57	+ 0.3°	75.6	póln.-wsch. "	"
10. god. wiecz.	324.52	+ 1.3°	82.6	północny "	"

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Pan Jowialski**,” komedia w 4 aktach Alex. hr. Fredra.

Dnia 3. grudnia 1859 r. wyciągnięto w c.k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

52. 24. 79. 9. 85.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 17. i 31. grudnia 1859 r.

Kurs lwowski.

Dnia 2. grudnia

	gotówka	towarem	
		zl.	c.
Dukat holenderski wal. austr.	5	78	85
Dukat cesarski	5	84	90
Półimperyal zł. r. syjski	10	—	25
Rubel srebrny rosyjski	1	91	96
Talar pruski	1	84	89
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zł.	82	—	83
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	72	—	72
5% Pożyczka narodowa	77	70	78

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i wexli.

Dnia 3. grudnia.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. — Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zł. 78.50 Z roku 1851

serya B. po 5% za 100 zł. — Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. — z roku 1854 za 100 zł. — Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. 72 70; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —; Przeznaczone do losow. : z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —; Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2 1/4% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 3/4% za 100 zł. —; Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; B. **Krajów koronnych.** Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Krocacji i Sławonii —; Galicji —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1869 —; Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 904 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 203.90; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-póln.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 zł. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 zł. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 zł. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —; Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 107. —; Berlin za 100 talarów —; Wrocław za 100 talar. —; Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —; Genna za 100 lirów piemonckich —; Hamburg za 100 marko banko —; Lipsk za 100 talarów —; Liworna za 100 lirów tokańskich —; Londyn za 10 funtów szterl. 124 35. Lugdun za 100 franków —; Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —; Marsylia za 100 frank. —; Paryż za 100 fr. —; Praga za 100 zł. wal. austr. —; Tryest za 100 zł. wal. austr. —; Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich —; Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —; Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —; procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 87, dukaty ces. pełnej wagi. —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 2. grudnia.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	60.40	68 50
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	78 30	78 40
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—	—
Metaliki po 5% za 100 zł.	72.40	72 50
dtto. „ 4 1/2% za 100 „	64 40	64.50
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	340. —	345. —
„ 1839 „ 100 „	112.25	118.75
„ 1854 „ 100 „	112.50	112 75
Renty Como po 42 lir. austr.	17. —	17.50

B. Krajów koronnych

Obligacje indema. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austrii	92. —	93. —
Węgier	73. —	73.50
Banatu Temeskiego, Krocacji i Sławonii	71.50	72. —
Galicji	72.25	72.50
Bukowiny	70.50	71. —
Siedmiogrodu	71. —	71.50
innych krajów koronnych	86. —	93. —
Z klauzulą losowania w r. 1867	—	—

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	904. —	905. —
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	203.70	203.80

Niższo-austr. towarzystwa eskont. po

500 zł. mon. konw.	580. —	582. —
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1928 —	1930 —
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	271. —	271.50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	174 —	174 50
Połud.-póln.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	137 50	137.75
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105. —	105. —
Połud.-Lomb.-weneckiej i centralno-wołoskiej kolei po 200 zł. w. a. z 80 zł. (40%) wpłaty, nowe	147.50	148 —
Kolei Grao-Koflach i towarzystwa górniczego po 200 zł. w. a.	—	116. —
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	429. —	430. —
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „	232. —	235. —
Wiedeńskiego towarzystwa akcyonaryuszów młyn parowego po 500 zł. w. a.	340. —	350. —

Listy zastawne.

Banku narodowego w mon. kon.	Głębnie po 5% za 100 zł.	101. —	101 50
	10 „ „ 5% „ 100 „	96.50	96.75
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	92. —	92.25
	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	100. —	—
Banku narodowego w wal. austr.	przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	87.60	87.75

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	102.50	102.75
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	104. —	104.25
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.50	82 50
Salma 40 „	38.75	39.25
Palfiego 40 „	37. —	37.50
Clarego 40 „	36.25	36.75
St. Genois 40 „	37.75	38. —
Windischgrätz 20 „	23. —	23.50
Waldsteina 20 „	27.50	28. —
Keglevicha 10 „	14.75	15.25

Na 3 miesiące.

	pien.	listy
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	107. —	107.25
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	107. —	107.25
Hamburg za 100 marko banko 2 3/4%	94. —	94.12
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	124.50	124.60
Paryż, za 100 franków 3%	49.50	49 60

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 5 zł.	87 cen.	5 zł. 88 cen.
Korona	17 „	8 „ 17 „
Napoleonodor	9 „	8 „ 9 „
Rosyjski imperyal	10 „	20 „ 10 „

KRONIKA.

(Wiadomości lokalne.) Dnia 2. b. m. około 8. godziny zrana znaleziono w Pełtwie w pobliżu rzeźni chrześcijańskiej niezwygłego mężczyznę; pokazało się, że to zwłoki Jana S., właściciela domu i refektaryusza rz. kat. seminarjum.

(Nadesłane.)

Ze Stanisławowa. Rok temu, jak zawiązało się w Stanisławowie towarzystwo ku wsparciu chorych. Przełożony tego zakładu szanowny obywatel pan Adam Tomanek zrobił wydziałowi wniosek, że lepiej nie można uczcić wyniesienia Jego Excel. hr. Gołuchowskiego na godność ministra spraw wewnętrznych, jak zawiązując pod imieniem Jego Excel. towarzystwo pożyczkowe dla artystów i rękodzielników, którego głównym zadaniem być ma podawanie rękodzielnikom sposobności, by mogli kupować materiały potrzebne z pierwszej ręki, i tym sposobem uchronić się od szkodliwych skutków lichwy.

Na rzecz tego funduszu ofiarowali obywatele wiejscy i mieszkańcy większych miast 600 przedmiotów, a przełożony urządził w lokalnościach kasynowych wielki wieczór muzyczny, na którym sławna artystka śpiewa W. panna Bogdanowicz odpiewała trzy arye, a prócz niej przyczynili się do uprzyjemnienia tego wieczora także szanowni dyletanci i dyletantki: W. pani Kment gra na fortepianie, W. panna Hohn na pedalej arfie, i kwartet mężki. Po koncercie nastąpiła gra fantowa.

Przeszło 700 osób było obecnych, a czysty dochód z tego wieczora wynosi 1500 zł.

(Zaćmienie słońca roku 1860.) Komisya mianowana przez francuską akademię umiejętności dla sprawozdania o spostrzeżeniach podczas ostatniego zupełnego zaćmienia słońca w Brazylii, zwraca uwagę świata uczonego na bardzo ważne, i dopiero po wielu stuleciach mogące się znowu wydarzyć zjawisko, które podczas zupełnego zaćmienia słońca w lipcu roku przyszłego (1860), mianowicie w Hiszpanii i Algierze można będzie obserwować. Maedlerowi w Dorpacie przynależy ta zasługa, że pierwszy wskazał na to, jako przy rozpozynającym się zaćmieniu słońca pojawiają się cztery główne planety: Wenus, Merkury, Jowisz i Saturn niedaleko zaćmionej tarczy słonecznej, a co się przy cznikach astronomicznych bardzo rzadko wydarza. Komisya oświadcza, że przynajmniej ze czterdziestu astronomów zjedzie się z Francji, Anglii, z Niemcy, Rosji i Włoch w rozmaitych miejscach w Hiszpanii i Afryce ze swemi instrumentami dla obserwowania zjawisk, do których teraz należą i asteroidy między Merkurysem i słońcem. P. Faye doradza w imieniu rzeczony komisji francuskiej szczególnie sprostowanie błędów w tablicy księżycowej, dokładna uwagi godnych wypukłości, jakie zwykle spostrzegają się dają podczas zupełnego zaćmienia słońca,